

ТВОРЧИСТЬ ЧИ ВИЖИВАННЯ?

Інтерв'ю

У грудні 2001 р. у Києві відбудеться черговий з'їзд Національної спілки театральних діячів України. На з'їзді вирішуватимуться питання, пов'язані з найактуальнішими проблемами сучасного театрального життя країни. Про те, з якими думками й пропозиціями вийдуть на спілчанську трибуну делегати Львівського міжобласного відділення НСТД України, – розмова з головою відділення, художнім керівником Львівського академічного театру ім.М.Заньковецької Федором Стригуном.

Кор.: Федоре Миколайовичу, Ви очолюєте Львівське відділення, до якого належать 22 професійні державні театри Волинської, Івано-Франківської, Закарпатської, Львівської, Рівненської, Тернопільської, Чернівецької областей. Чи маєте надію, що з'їзд наблизить завдання Спілки до проблем акторів, режисерів, сценографів, театрознавців, одне слово, професіоналів сцени, завдяки яким ще не згасло мистецьке життя в областях Західної України?

Федір Стригун: Є усвідомлення проблем і є бажання їх вирішувати, що ж стосується надії... Сьогодні театральна справа максимально незахищена. Тільки те, що досі немає Закону про театр, чого варте! Розмови про його необхідність ведуть давно, розробляють проекти, їх аналізують театральні діячі... Поки що серед поданих до розгляду найбільш раціональним є проект Національної СТД. Хоча й він теж потребує допрацювання. Сподіваюся, на з'їзді ми виробимо такий проект, що регулюватиме правові відносини як всередині театральної справи, так і в державній політиці щодо неї.

А повертаючись до завдань Спілки, змушений визнати, що за останні роки більшість засадничих статутних обов'язків Спілка, на жаль, не виконує. Причина банальна – відсутність коштів. Фінансування Міністерства культури і мистецтв розраховане тільки на платню працівникам, апаратіві.

Кор.: Тобто творчі відрядження, огляди, конкурси, конференції, фахове рецензування, підтримка ініціатив – усе це можна вважати прекрасним минулим?

Ф.С.: Поки що так. І не тільки це. Уся творча робота Спілки потребує коштів, хоч і не дуже великих. А їх немає. Єдиний спосіб добування коштів у наш час – пошук доброчинців – рідко дає результати. Це й не дивно, бо що там бізнесменів, банкірів до творчого життя якоїсь Спілки, про існування якої він вперше чує? Це настільки чужа для них сфера діяльності, що доброчинність у цьому напрямі ніхто не вважає для себе престижною. От якби футбол чи якийсь поп-шоу з так званими “зірками”! Водночас їх важко звинувачувати, бо, з одного боку, це – питання загальної культури нашого суспільства, а з другого – все ж вдається десь якусь копійку знайти.

Наприклад, з 1997 року у нашому відділенні виходить інформаційно-аналітичний журнал для професіоналів сцени “Театральна бесіда”. Винятково – на доброчинні пожертви, жодної гривні фінансування на нього не передбачено, а таке видання необхідне для фіксації, аналізу творчого процесу в досить великому регіоні, адже сім областей – третина України.

Дуже добре, що є київські журнали “Український театр”, “Кіно.Театр”, газета “Культура і життя”. Та вони не в стані систематично охоплювати, широко й послідовно висвітлювати сценічне життя, його проблеми, а зараз і виходять неритмічно.

Тим часом у багатьох невеликих, не Національних обласних театрах, які не бувають на столичних фестивалях, не зважаючи на фінансові злидні, виходять цікаві вистави, працюють непересічні творчі особистості. У них є свій глядач, їх праця дуже потрібна, вона заслуговує уваги, глибокого аналізу на шпальтах спеціалізованих видань.

Наскільки мені відомо, після нашої “Театральної бесіди” з’явилися журнали в інших регіонах: “Театр плюс” – у Дніпропетровську та “Наш театр” – у Донецьку. Один – за підтримки обласного управління культури й відділення Спілки, а другий має засновника й видавця в особі Фонду сприяння театрові. Чи видають їх далі, не знаю, але все одно, молодці, що почали.

Для нормальної творчої роботи необхідна насамперед фахова інформація, якої бракує на сторінках більшості існуючих видань. Спілці треба видавати в кожному своєму відділенні якісь інформаційні вісники і знайти можливість користуватися ними навзаєм. А для цього потрібне відповідне фінансування.

Кор.: Раніше працівникам театрів надавали невелику матеріальну допомогу, пільгові путівки у спілчанський будинок відпочинку “Чорноморка”, хоча членські внески й тоді були незначними. Чи існує сьогодні соціальний захист членів Спілки?

Ф.С.: У безнадійно менших обсягах, ніж реальна потреба. Щоб надати символічну матеріальну допомогу найбільш незахищеним, насамперед пенсіонерам, треба знайти доброчинця. Це трапляється від випадку до випадку, тому люди встигають забути, коли отримували тих кілька гривень.

Відпочинок у “Чорноморці” теж став нереальним через ціну. А краще забезпечені члени Спілки таким коштом можуть оплатити кращі послуги.

Вирішити це питання, гадаю, повинен з’їзд. Раніше Спілка мала якісь кошти з відрахувань театральних-виробничих комбінатів, свого єдиного матеріально-виробничого підрозділу. За останні роки комбінати утворили акціонерні товариства, почуваються цілком самостійними. Нічого не відраховуючи НСТД, залишаються, проте, під її дахом заради пільгового оподаткування. Інших надходжень немає, і надії, що вони з’являться з часом, – також. Тому сьогодні контрольно-ревізійна перевірка діяльності та впорядкування господарської частини Спілки – питання її життєвості в майбутньому.

Кор.: Отже, на майбутній розвиток театральної справи спрямоване і формування високого професіоналізму?

Ф.С.: Так. Виходячи з можливостей, треба мати хоча б театрознавчий кабінет при Спілці, який, на мою думку, повинен слідкувати за цим процесом, знати й аналізувати творчу ситуацію в кожному конкретному театрі відділення.

Добре було б, якби до фестивалів, які часом із великими труднощами, на свій страх і ризик все ж проводять деякі директори обласних театрів (Д. Поштарук у Луцьку, М.Форгель – у Тернополі, Р.Іванницький – у Івано-Франківську, Я.Федоришин та Я.Синиця – у Львові) Спілка спромоглася власним коштом долучити огляд молодіжних робіт. І для того, щоб молоді митці відчували себе в полі зору майстрів, і для того, щоб майстри краще орієнтувалися в професійних здобутках і проблемах “племені молодого, незнайомого”, адже тільки тоді їм можна щось підказати і допомогти. Для цього й Спілка.

Розмовляла Мирослава Оверчук.